

Regeringens åtgärder för att höja sysselsättningsgraden bland personer över 55 år

Regeringspartierna har dragit upp riktlinjer för åtgärder för att främja sysselsättningen bland personer över 55 år. I enlighet med de riktlinjer som regeringen drog upp vid sina budgetförhandlingar främjar förslagen åtgärder för att stärka äldre personers arbetsmotivation, arbetsförmåga och kompetens samt omställningsskyddet med beaktande av företag av olika storlek.

Finansministeriet har bedömt vilka potentiella konsekvenser de åtgärder som ingår i sysselsättningshelheten har för sysselsättningen och den offentliga ekonomin. Den sammanlagda effekten av åtgärderna bedöms vara att sysselsättningen ökar med cirka 10 300 personer. Sysselsättningen beräknas öka med cirka 9 100 personer före utgången av 2029, och därtill förväntas den temporära effekten av den reserv som avses förbättra sysselsättningen vara cirka 1 200 sysselsatta. Den sammantagna effekten av förslagen beräknas stärka den offentliga ekonomin med cirka 165 miljoner euro.

Åtgärderna:

1) Tilläggsdagar:

- Möjligheten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa, den så kallade pensionsslussen, slopas.
- Ändringen träder i kraft stegvis från och med 2023 (den nedre åldersgränsen för tilläggsdagar höjs med ett år/åldersklass med början från personer födda 1963, och möjligheten till tilläggsdagar slopas helt för personer födda 1965 eller senare).

2) Omställningsskyddspaketet:

- Utöver det nuvarande omställningsskyddet skapas ett nytt omställningsskyddspaket för alla personer över 55 år som har varit anställda hos samma arbetsgivare i över fem år.
- Genom Sysselsättningsfonden finansieras en två månaders utbildning och uppsägningsersättning i en månad, som motsvarar arbetstagarens lön och som inte skjuter upp tidpunkten för när arbetslöshetsdagpenning börjar betalas.
- Den nuvarande sysselsättningsledigheten inom omställningsskyddet förlängs till 5–15–25 dagar.
- Omställningsskyddspaketet finansieras med en omställningsskyddsavgift. Avgiften består av den uppsägande arbetsgivarens andel och en gemensam andel som båda är lika stora. I den uppsägande arbetsgivarens andel beaktas villkoren för den nuvarande självriskpremien, såsom arbetsgivarens storlek och längden på den uppsagda arbetstagarens anställningsförhållande. Den uppsägande arbetsgivarens andel betalas i samband med uppsägningen. Den gemensamma andelen finansieras genom att höja arbetslöshetsförsäkringspremien för alla arbetsgivare.

- Vid den fortsatta beredningen avgörs det stegvisa ikraftträdandet av omställningsskyddspaketet från och med 2023 med beaktande av helheten av den nuvarande självriskpremien och den nya omställningsskyddsavgiften.
- 3) Lönesubvention:
- Personer som fyllt 55 år och som varit arbetslösa i 24 månader under de senaste 28 månaderna har rätt till 70 procents lönesubvention under 10 månader för 25 veckotimmar. Beräkningsregeln för arbetsvillkoret är densamma som i fråga om annan lönesubvention.
 - Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.
- 4) Arbetsinkomstavdrag:
- Det högsta beloppet av arbetsinkomstavdraget (200 €/år) höjs för personer över 60 år i syfte att främja sysselsättningen.
 - Ändringen träder i kraft den 1 januari 2023.
- 5) Arbets- och näringstjänsterna:
- Sysselsättningsledighet kan i fortsättningen också användas för kartläggning av kompetens och arbetsförmåga och för inledande av utbildning inom omställningsskyddet.
 - En uppsagd arbetstagares möjlighet att få nytt arbete påskyndas så att anmälan som arbetssökande och kartläggningen av kompetens och arbetsförmåga görs och en sysselsättningsplan utarbetas redan under uppsägningstiden.
 - Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.
- 6) Deltidsarbete och fortsatt förvärvsarbete:
- Möjligheten för personer som fyllt 55 år och som varit anställda hos samma arbetsgivare i tre år att övergå till deltidarbete stärks med beaktande av arbetsgivarens särskilda behov, dock så att ingen faktisk subjektiv rätt uppstår. Detta genomförs genom översyn av arbetstidslagen och vid behov också arbetsavtalslagen, så att dessa personers arbetsgivare ges samma skyldigheter som arbetsgivare vars arbetstagare övergår från heltidsarbete till deltidarbete av hälsoskäl eller sociala skäl. Arbetsgivarens skyldighet att ordna deltidarbete för personer som får partiell sjukdagpenning eller delinvalidpension ses över.
 - Möjligheterna till fortsatt förvärvsarbete främjas genom sådana ändringar i arbetarskyddslagen som betonar beaktandet av ålder och åldrande samt arbetets fysiska och psykiska belastning i åtgärder som arbetsgivaren vidtar på grund av skyldigheten att sörja för arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet.
 - Rehabiliteringskommitténs förslag (14–15, 16, 18–19, 20, 23–26, 42–43) genomförs.
 - Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.

De lagstiftningsändringar med anknytning till reformerna av arbetslivet och den sociala tryggheten som helheten kräver bereds i trepartssamarbete med beaktande av konsekvenserna för ställningen för arbetsgivare av olika storlek.